

HEVES ÉS VIDÉKE

TARSADALMI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

ELŐFIZETES DIJ:

Egész évre . . . 8 kor. Negyed évre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 " Egyes szám 20 fillér.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő:

DLUHOPOLSKY BERTALAN

A lap szellemi részét illető közlemények a „Heves és Vidéke” szerkesztőségéhez, az előfizetési és hirdetési díjak, valamint nyilttéri közlemények a „Heves és Vidéke” kiadóhivatalához címzendők.

Vízi erők felhasználása.

Irta: **Dr. Wartha Vincze**

intézményi tanár.

Mióta Magyarország a kultur-
államok sorába lépett, azóta elő-
térbe nyomult a megélhetőség
kérdése. Nemesak nálunk, hanem
egész Európában általános a pa-
nasz, hogy drágul a mindennapi
kenyér, drágul a hus, drágul a
háziartáshoz szükséges anyag, a
lakás, a ruha, az élvezeti cikkek
stb., szóval minden, a mi a meg-
élhetéshez szükséges. Ha panasz-
kodunk, akkor azzal védekezik a
kereskedő, hogy ő is ugyanabban
a helyzetben van, mint mi, mert
szállítója fölemelte a termék árát,
de a gyáros is azzal védekezik,
hogy drágult a munkabér, a tü-
zelőanyag; sztrájk van mindenfelé
és a nép kivándorol Amerikába.
A munkás végre hivatkozva az
általános drágulásra, a megélhetés
nehézségeire, szintén kényszerü-
ségből sztrájkba lép. Hát ez a
ciroulus vitiosus örökké tarthat
és nincs egyhamar kilátás, hogy
jobbra forduljon a dolog. Igaz,

hogy a bajon tetemesen enyhíteni
lehetne az által, ha az érdekelt
felek részben maguk is segitené-
nek azzal, hogy kiadásaitat re-
dukálják, szóval takarékosabban
éljenek. Azt hiszem, ez tényleg
a szükség nyomása alatt meg is
történik részben. Nem is fog sike-
rülni a baj orvoslása, ha nem si-
kerül a drágulás igazi okát kide-
ríteni. Ha drága a szén, akkor
törekedjünk arra, hogy azon nél-
külözhetetlen anyagnak termelése,
szállítása olcsóbbá váljék; kön-
nyítsünk új és okszerű bányator-
vénynyel, hogy a szén kutatása
lehetővé, illetve jövedelmezőbbé
váljék, vagy pótoljuk a régi rossz
szerkezetű kályhákat és tüzelő
szerkezeteket helyesen tervezett
szerkezetekkel, úgy hogy olcsóbbá
váljon a fűtés anélkül, hogy a
fogyasztó a szükséges tüzelőanyag
esökkentés által lenne kénytelen
a bajon segíteni. Valljuk be, hogy
népünk szegény és csak a helye-
sen okadatolt takarékoság minden
térén, segíthet a bajon, de főleg
a nagy fogyasztási cikkek gyár-
tása és szállítása körül mindent
elkövessünk, hogy az adott anyag

olcsóbban és tökéletesebben állit-
tassék elő. Legyünk szerények,
mert okunk van reá.

Ilyen elsőrangú, nagyfontosságú
anyag mindenekelőtt a nélkülöz-
hetetlen szén, vagy általában a
tüzelőanyag. A szén és a vas kellő
arányban meg minőségben való
előfordulása valamint olcsó és
okszerű termelése, meg szállítása,
valóban közvetlen mértéke vala-
mely nemzet politikai rangjának.

Magyarország évenként termel
5.2 millió tonna barnaszén és 1.1
millió tonna kőszén, tehát ösz-
szesen 6.3 millió tonna ásványi
tüzelőanyagot. Ennek ellenében
- már tíz év előtti statisztikai ada-
tok alapján - tudjuk, hogy

Anglia termelt	—	202,
Amerika	—	179,
és Németország	—	91,

millió tonnát, de ma már e három
állam összesen 600 millió tonna
ásványi szenet termel. Oly men-
nyiség az, hogy ahhoz képest a
magyarországi széntermelés alig
egy százalékot tesz ki.

Ezen számok arra intenek ben-
nünket, hogy azzal a kevéssel is,
a melylyel birunk, takarékosan

A „Heves és Vidéke” tárcája.

Kiesi madárka . . .

— A „Heves és Vidéke” eredeti tárcája. —

Kiesi madárka
Dalolt az ágon.
Nem is tudom miért:
Esett oly fájón.

Hallgattam reggel;
Hallgattam este;
Hallgattam mindig
El-elmerengve

Miért merengtem?
Magam sem tudtam!
Csak véle gyakran
Föl-fölzokogtam

Megtudtam később
Miért e bánat?
Szívembe' részvét
Miért is támadt?

Engem is, őt is, —
Elhagyta párja: —
S egy este fészket
Dulva találta.

D. B.

Minden beszél . . .

Minden-minden beszél
A nagy természetben,
Gyakran sötét bánat
Rejlik meséjökben.

Az ágtól elszakadt
Sárguló falevél,
Az elmúlt időkről
Olyan fájón regél.

A zephir elmondja
— Figyeld sohajtását —
Egy szív szenvedését,
Csendes zokogását.

Hulló virágszirma
Elsuttogja neked,
Hogy milyen igazán,
Milyen nagyon szeret.

Amiért elhagytad
Soh'sem vádol téged,
Szeplőtlenül, féltve
Őrzé meg emléked.

A lány fehér pihék
Azt fogják susogni:
Nem fog az ő lelke
Soha megnyugodni!

Fum.

Erdei történet.

— A „Heves és Vidéke” eredeti tárcája. —

Irta: **Gárdonyi Géza.**

(Folyt. és vége.)

A szél elesilapodott, csak sóhajtásként
járt még a fák között. A két gyermek
fázása elmúlt. Valami kellemes zsidbadság
állta el a testüket.

— Te, Imre, — mondta lány hangon
a leány, — osztán hogyan fogunk esküdni?

— Hogyan? Ugy, mint az urak. Én-
nekem olyan szép fekete ruhám lesz...
Uras. Olyan mint a grófé. Azt mondja a
Jani, hogy van ott egy piac, ahol olcsón
lehet venni mindent. Zsibárosoktól. De
csak olyan az, mint a vadonutaj.

— És nekem is veszel?

— Hogyne.

— Fehér ruhát?

— A legfehérebbet.

— És hosszú fátyolt?

— Amilyet választasz. Pénzem lesz
annyi, hogy. Elviszem a bádögiskátulyámat,
amibe kendermagot tartok. Teli lesz az
pénzzel.

— Istenem... Te, láttad-e, mikor a
postamester lánya esküdött? Selyem ruha
volt rajta, még a cipője is selyem volt.
De azt nem kívánom tőled... Mert az drága.

— Drága? Akinek pénze van, annak

bánjunk, vagy más szóval, mindent kövessünk el, hogy a tüzelőanyag hőfejlesztő képességét, a mennyire csak lehet, kihasználjuk, még pedig nem csak jól szerkesztett tüzelő berendezéssel ipari gázfűtéssel, hanem jól oktatott fűtőszemélyeztetel. Törvényhozásunk is bölcs belátással adóelengedésben részesíti azt a hazai gyárost, a ki telepét okszerűen szerkesztett gázkemencékkel látja el. A szénhiányt ma már, adott kedvező körülmények között igen jutányosan a vízi erővel lehet pótolni, hiszen a magasabban fekvő helyekről leeső vizet már a legrégebb időben mint hajtó erőt használták fel.

Ma már az újabb vizgazdálkodás egy külön tudománynak mondható melynek nemesak fontos szerepe jut az ipari telepekben szűfőlkő-hegyvidékeken, hanem áldását az Alföldre is fogja az által árasztani, hogy a szénét megtakarító munkaforrásul az évi csapadékok mennyiségét fogja felhasználni. Ezen rendkívül fontos kérdéssel Nagy Dezső műegyetemi tanár már 1905-ben foglalkozott, midőn az újabb vizgazdálkodás című tanulmányos és igen becses cikkét közölte.

Hogy a lehulló csapadékban - mondja Nagy Dezső - munka rejlik, annak bemutatására példaként a Tisza völgyének csapadékvizeire fordítsuk figyelmünket. A Tisza és mellékfolyói 157,186 négyzetkilométernyi vízgyűjtő területének fele, azaz 80.000 km. számítható forrásvidéknek, tehát olyan hegyvidéknek, melyen számtalan völgy tagozta lankás hegyeinek egyes csúcsai a 2000 m-en is felülemel-

kednek és a mely mintegy 100 vagy 150 m. magasságban éri el a magyar Nagy Alföld sík mezejét.

A hazánkat félköralakban övező Kárpátok csapadékvizekkel együtt e tekintetből oly mérhetetlen kincset rejtenek, mely helyes elv szerint kihasználva, leendő iparunknak bő és olcsó mozgató erővel szolgálhat. És hogy Ben-Akibának is igaza legyen, fölemlitem, hogy abban az időben, mikor Európának legfejlettebb ipara a bányáipar volt és e téren az akkor világhírű selmeczbányai akadémia aegise alatt hazánk vezérszerepet vitt, találunk bányavárosaink környékén nem egy völgyzárlatot, aminőket a havasokon az erdészet fausztatásra ma is alkalmaz.

A zárógátak útján összegyűjtött vízmennyiséget - mondja Nagy Dezső - mozgató erejükkel nemcsak az iparra fontosak, hanem üdvös hatással vannak a mezőgazdaságra, a folyamszabályzásra, az árvizek elleni védekezésre, a hajózásra, a városok vízzel való ellátására, esatornázására, stb, azért ily berendezéseket mindig együttes hatásukban kell elbírálni és nemzetgazdasági fontosságukat ez alapon mérlegelni. Remélhetjük, hogy nemsokára kormányzatunk nemcsak anyagi támogatás útján fogja az ipart fejleszteni, hanem azon lesz, hogy az égből hulló energiát hazánk és népünk javára fogja hozzáférhetővé tenni.

H I R E K.

— **Választási czensus leszállítása.** Heves községben a kaszter újbóli átdolgozása folytan, a 15 kor. 60 fillérrel meg-

rótt egynegyed urbéri telek kateszteri adója 7 kor. 60 fillérre szállított le. A nagyfügedi választókerületben tehát, legalább százal fog szaporodni a választók száma.

— **Fráter Lóránd Egerben.** Mint halljuk Fráter Lóránd, ez a közismert ének- és hegedüvirtuóz Egert is meglátogatja. Fráter Lóránd nevét már ismeri minden művelt ember. Dalaiban már százezrek gyönyörködnek. „Csak még gyermek tudnék lenni” „Száz száz gyertya” stb. nóták közkedveltségnek örvendenek.

— **Humoros estély Mezőkövesden.** Minden izében sikerült humoros estélyt rendezett szombatn, január 26-án Mezőkövesden az egri Snassz Banda asztaltársaság, a melyen nemesak Mezőkövesd egész intelligenciája, hanem Borsod és a szomszéd vármegyék mulatni vágyó fiatal-sága részt vett. Csak minálunk pang minden, pedig Heves intelligens közönségének is van érzéke a szép és jó iránt. De hát nincs aki a szikrát lángra lobbantáná.

— **Művészestély.** Az egri izr. ifjuság február hó 16-án az Ó Kaszinó összes termeiben táncmulatsággal egybekötött művészestélyt rendez. Az estélyen Ferenczi Károly, a Népszínház kitűnő komikusa és egy elsőrangú művész, alighanem Sándor Erzsébet vagy Kótnai Berta — fognak közreműködni. Az estély jövedelmét az ifjuság a „Nő-egylet”-nek, a Fillér-egyletnek és a „Gyermekbarát”-egyletnek szánja.

— **A Cunard magyar-amerikai vonal** gyorsgőzösei február havában a következő menetrend szerint indulnak Fiuméből Newyorkba: Február 9-én az „Ultonia” február 16-án a „Pannonia” és február 26-án a „Carpathia”. Ezen járatokról felvilágosítást ad és a hajóhelyekre előjegyzéseket ad a Központi Menetjegyiroda, Budadesten, (Vigadó-tér 1.)

— **Pótvásárok.** Poroszlón és Mező-Csáthon február 3-án és 4-én orsz. pótvásár fog tartatni.

— **Vagyont** érnek szakértelemmel és lelkiismeretesen kezelt szőlőoltványok, melyek legelőszobban a „Milleniumtelep”-en Nagyösz, Torontálmegye, szerzethetők be. A kezelőség kívánatra ingyen és bérmentve küldi remek kiállításu magyar vagy német vagy román vagy szerb nyelvű útjegyzőket és készséggel ad utbaigazítást és felvilágosítást új vagy újraültetésekre vonatkozólag.

semmise drága. Veszek én neked, Éva, selyem cipőt is, meg selyem keztyűt is. Ugy jársz, mint a legfajinabb uriaszonyok. Aztán tartunk ottthon mindenféle madarat. A rigómat is elviszem, meg a esizemet. Czinegét is fogok egy párt addig. Lesz egy szép uriszobánk, csupa köllemetesség. Padlós szoba ám, nem olyan földes, mint falun van. Oszti esténkinél összeülünk a kályha mellett. Danolunk. Ott szénnel fütenek, azt mondja a Jani.

— Istenem, de szépeket beszélsz...

Megesókolta a fiu arcát kétszer. A fiu egy percz mulva visszaesókolta S kasideig hallgattak.

— De nem ellenzik e majd? — szóalt meg aztán a leány.

— Miért? — felelte álmosan a fiu. — Ki ellenezné?

— Anyád.

A fiu vállat vont:

— Anyám? Mért ellenezné? Te jó leány vagy.

— De szegény vagyok.

— Ha a feleségem leszel, nem leszel szegény. Lesz meleg kályhánk. Sütünk rajta almát.

— Az ablakra csipkekárpitot veszünk.

— A falra képet akasztunk. Mátyás királyt, Szent Imrét, meg egy esataképet. Láttál te már esataképet? En már láttam egyet, mikor bucsun voltam kereszt-apáméknál.

És ásitott.

Ismét hallgattak.

A leány bágyadtan rebegette:

— Ne végy selyemruhát... mégis drága. Pedig milyen szép! Csak egyszer szeretnék fehér selyembe lenni, csak egyszer... Nekem még bőrczipőm se volt soha.

Es ismét hallgattak.

— Haj, de álmos vagyok, — szólt a fiu. a szemé-pilláját emelgetve. — Keljünk fel tán és... Azt mondják nem jó elaludni...

— En is hallottam, — felelte bágyadtan a leány.

— Megfagy az ember.

De azért ülve maradtak. Időnkint egyik is, másik is rebegett valamit. De már csak a maga gondolatát mondta mindegyik.

— A királyhoz is bemegyek, — rebegette a fiu. — Látni fogom a koronát... a fején...

Egy percznyi esend.

— Az oltár csupa égő gyertya.. — gügyögi a leány.

Perezekig tartó esend.

— A korona igazi aranyból van... — mondja a fiu.

Es akkor megmozdította a kezét, mintha köteleket érezne rajta. Bágyadtan rebegette:

— Te... Éva... el ne aludj...

— Nem. Hallod... Muzsikálnak... Valahol messze... Csupa vékony hegedü...

A fiu lecsüggesztette álmától nehezült fejét.

— A király koronája milyen fényes... — motyogta behunyt szemmel.

A leánynak már alig mozgott az ajka: — Hallod, milyen szépen... szépen... muzsikálnak...

S feje a fiuak a vállára hajlott...

A kelő napfény úgy találta őket, egymáshoz simultan, fejüket összehajtottan.

A havas erdő mélyéből lassan lelélszve lépegetett arra egy szarvas.

Sokágu koronáján apró gyémántokként csillogott a napfényben a hó-por. Az orrával el-eltolta a havat a téli asszott fűről, lehullott moháról és lelegetett.

Amint a két gyermek közelébe ért, fölemelte méltóságos fejét.

Mozdulatlanul ültek azok. A szemé mind a kettőnek be volt félig hunyva. Lábukat, vállukat beszórta a lengedező szellő selyemként fénylő fehér zuzmarával.

A szarvas rájuk bámult.

Aztán nyugodtan legelt tovebb.

— **Megégett gyermek.** Tarnazsadányon január 31-én Szabó András és Lengyel Erzsébet szülők Rozál nevű 2 és fél éves leány-gyermeke, még nem tudni gondatlanságból e vagy szerenestlenségéből, megégett. Dr. Eesedy Mór körorvos, még életben találta, de néhány óra mulva meghalt. Az orvosi tüzetesebb vizsgálat és a boncolás fogja kideríteni, szerenestlenség-e vagy gondatlanságnak esett e áldozatul a kis gyermek.

— **Megfagyott az úton.** Kudelka Ferencz gyöngyösi illetőségű jegyzői Irnok mult hó 22-én Gyöngyöstarjából Markaz községbe ment, az abasári piac mellett ittas állapotban lévén elaludt és megfagyott. Holttestére másnap akadtak rá a esendőrok.

— **Farkas-kaład.** Gyöngyösről jelentik, hogy a gyöngyös-visontai szőlőtelepen farkast láttak, mely a nagy havazások miatt a Mátrából kirándulást tett Gyöngyös vidékére. A bestiával este a Hirsckl Antal-féle borháznál találkozott is a szőlőpásztor, ki ugyan elővette pisztolyát, de mert az olyan megviselt állapotban volt, hogy elsütni nem lehetett, tehát csak megmutatta az ordasnak, az azonban rá sem hederítve a hasznavehetetlen szerszámra, előkészületeket tett a pásztor megtánadására. A jámbor ember nem vette tréfára a dolgot, hanem, hogy életét megmentse, felmászott a borház tetejére s békés türelemmel ott várta be, míg a farkas megunt az elérhetetlen emberpecsenye utáni ólálkodást és elvonult.

Szerkesztői üzenetek.

V. M. Recsk. Köszönöm. Nagyon szép. A t. p. megindítottam. Megkaptad-e?

A. R. Megkaptam, Legközebb közöljük. Üdv!

Cs. G. Vezekény. Kopogtasson már be hozzánk. Szívesen látjuk.

(r.) Heves. A 4 közül egyet mindenestre közölni fogunk. Kérjük, hogy máskor ezimünkre szíveskedjék dolgozatát küldeni.

SZŐLŐOLTVÁNY ELADÁS.

ki egészséges, olesó, szép szőlőt akar, bizalommal forduljon

Vityé Miklós felkíséretesen vezetett oltványtelepéhez Csanádon Torontálmegye, a hol szokvány minőségű I. rendű fás, gyökeres és sima zöldoltványok, bor- és esemegefajok, valamint amerikai sima és gyökeres szőlővesszők nemkülönbben ugyanazon fajok II. rendű esztályzatban a legolcsóbb árban kaphatók. — Szőlőugasnak külön e ezétra választot fajok. — Faj s árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

A s ámos számú levél közöl itten csak egy: Miskolcz, 1906. szept. 12.

Va: egeszem értesíteni, hogy a f. év tavaszán öntől rendelt 2600 drb. szőlőoltvány nyal teljesen meg vagyok elégedve, szépen fejlődnek. Őszi ültetésre tisztelettel kérem a következőket előjegyzésbe venni: Passatuti gyökeres zöld oltványból 20 drb. és Riparia Portalis gyökeres alany vesszőkből 300 drbot és tisztelettel kérem azz annak idején, — ha írok — azonnal küldeni szíveskedjék. Szívélyes üdvözlettel VITLIS GYÖRGY.

NÖTHLING VILMOS magkereskedőnél
Budapest, Calvin-tér 9.
kaphatók a legjobb gazdasági, konyhakerti, vetemény- és virágmagvak. ✪
Arjegyzék ingyen és bérmentve. ✪

Kiss József és Kiss Jóákhim

férfi és női czipészek HEVESEN.

Tisztelettel értesítjük beceses Czimet, hogy Hevesen Frank Zsigmond mellett levő üzlet helyiségben

czipész üzletet nyitottunk.

hol sajátkezüleg készítünk a legmagasabb igényeknek is megfelelő női és uri sevron és box czipőket, csizmákat, a legújabb divat szerint, a legolcsóbb árak mellett.

Javítások gyorsan és pontosan és a legrövidebb idő alatt eszközöltetnek.

Becses pártfogását kérve

Kiváló tisztelettel:
Kiss József és Kiss Jóákhim.

SZAKVÉLEMENYEK

AZ

ESTERHAZY COGNACRÓL:

A magy. kir. műegyetem borászati laboratóriuma által hivatalosan megejtett és általunk tudomásul vett vizsgálatok alapján az

Esterházy Cognacot

betegjeinknél alkalmaztuk és azt sikeresen használva mint kitünő minőségűt és a francia Cognacokkal vetekedőt a legjobban ajánlhatjuk.

- DR. TAUFFER VILMOS egyetemi tanár.
- DR. STILLER BERTALAN egyetemi tanár.
- DR. RÉCZEY IMRE egyetemi tanár.
- DR. PETRIK OTTO egyetemi tanár.

- DR. KÉTLY KÁROLY egyetemi tanár.
- DR. ANGYÁN BÉLA egyetemi tanár.
- DR. POÓR IMRE kir. tanácsos, egy. tanár.
- DR. BARON JONAS egyetemi tanár.

AZ

ESTERHAZY COGNAC

MINDEN ELŐKELŐ FÜSZER- ÉS CSEMEGE-KERESKEDESBEN KAPHATÓ.

